

Powszechny Spis Rolny 2020 – wyniki wstępne w województwie zachodniopomorskim

1.10.2021 r.

Powszechny Spis Rolny (PSR) został przeprowadzony na terytorium Polski w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r.

Spisem rolnym, jako badaniem pełnym, zostały objęte gospodarstwa rolne, których użytkownikami były osoby fizyczne (gospodarstwa indywidualne) oraz osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

W porównaniu z 2010 r. liczba gospodarstw rolnych zmniejszyła się o 6,6%, a średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych wzrosła o 3,7%

6,6%

Spadek liczby gospodarstw rolnych w porównaniu z PSR 2010

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego, w 2020 r. w województwie zachodniopomorskim utrzymała się notowana od wielu lat tendencja spadku liczby gospodarstw rolnych (o 6,6%), przy jednoczesnym wzroście ich średniej powierzchni (o 3,7%). W porównaniu z wynikami uzyskanymi w PSR 2010 zmniejszeniu uległa powierzchnia gruntów ogółem użytkowanych w gospodarstwach

rolnych (o 6,9%). W analizowanym okresie najbardziej zwiększyła się populacja drobiu (o 35,4%) i bydła (o 13,5%), wobec spadku pogłowia w pozostałych grupach zwierząt gospodarskich.

Wprowadzenie

Powszechny Spis Rolny 2020 (PSR 2020) został przeprowadzony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 1 września do 30 listopada 2020 r., według stanu na dzień 1 czerwca 2020 r. i był drugim spisem rolnym od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1091, wszystkie kraje członkowskie UE miały obowiązek przeprowadzić badanie zintegrowanych statystyk dotyczących gospodarstw rolnych w 2020 r. Podstawowym celem tego badania było dostarczenie informacji na potrzeby Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej. Konieczność przeprowadzenia spisu wynikała również z potrzeb informacyjnych krajowych użytkowników danych, a przede wszystkim z weryfikacji danych ze źródeł administracyjnych oraz z potrzeby aktualizacji operatu do przyszłych badań rolniczych realizowanych w okresach międzyspisowych. Krajową podstawą prawną do przeprowadzenia spisu rolnego była ustawa o powszechnym spisie rolnych w 2020 r. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1728 z późn. zm.).

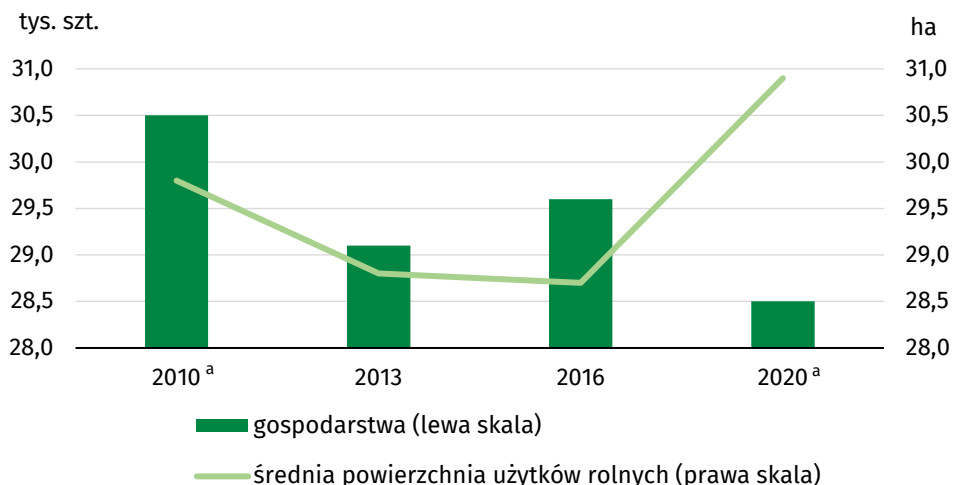
1. Gospodarstwa rolne

Według wstępnych wyników Powszechnego Spisu Rolnego z 2020 r. **liczba gospodarstw rolnych** wyniosła 28,5 tys. i w porównaniu z danymi z Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 r. zmniejszyła się o 2,0 tys., tj. o 6,6% (w Polsce odnotowano spadek o 12,7%).

W okresie dziesięciolecia 2010–2020 zmniejszyła się liczba gospodarstw rolnych w grupach obszarowych o powierzchni użytków rolnych do 30 ha (o 12,5%), przy czym największy spadek dotyczył grup obszarowych o powierzchni: 1–2 ha (o 17,2%), 10–15 ha (o 16,6%) i 15–20 ha (o 16,5%). Wzrosła natomiast liczba gospodarstw o powierzchni użytków rolnych powyżej 30 ha (o 23,7%), a największy wzrost odnotowano wśród gospodarstw należących do grup obszarowych 50–100 ha (o 38,0%) i 100 ha i więcej (o 30,1%).

W strukturze gospodarstw rolnych zmniejszył się udział gospodarstw rolnych o powierzchni do 5 ha użytków rolnych (z 39,7% w 2010 r. do 37,2% w 2020 r.) oraz 7–30 ha (z 36,1% do 33,2%). Wzrósł udział gospodarstw o powierzchni użytków rolnych powyżej 30 ha (z 16,4% do 21,7%) oraz gospodarstw o powierzchni użytków rolnych 5–7 ha (z 7,8% do 7,9%).

Wykres 1. Gospodarstwa rolne i średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie rolnym w województwie zachodniopomorskim

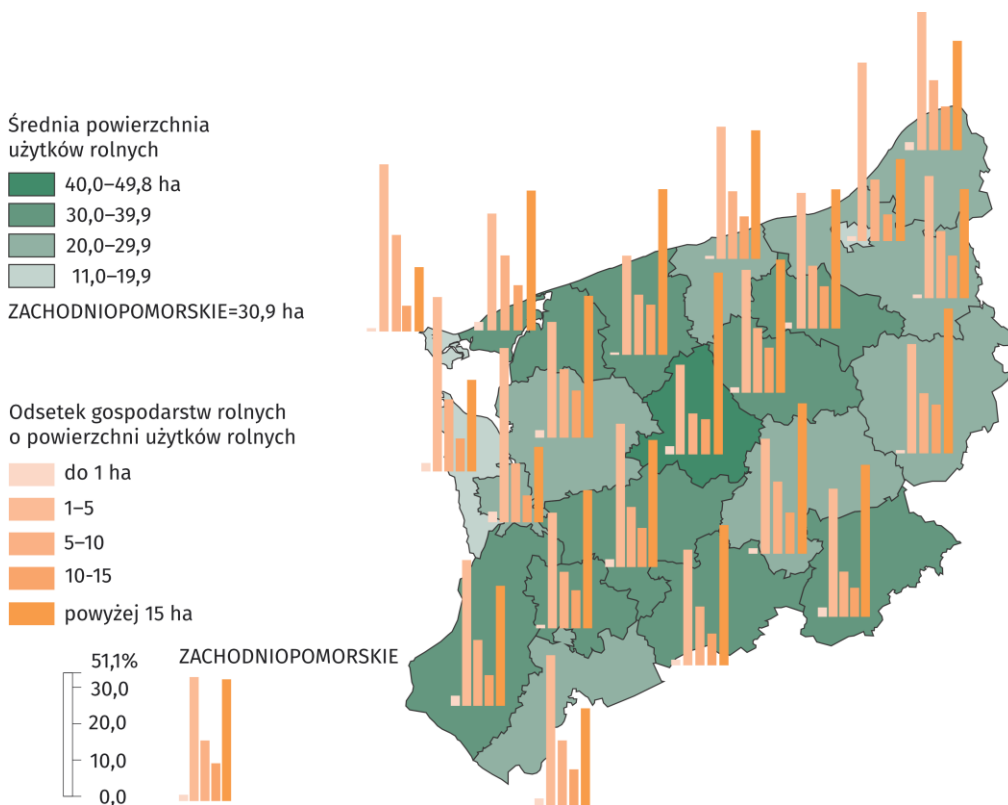

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W porównaniu z 2010 r. **średnia powierzchnia użytków rolnych** przypadająca na gospodarstwo rolne wzrosła o 3,7%, tj. z 29,8 ha w 2010 r. do 30,9 ha w 2020 r. (w Polsce o 13,3%, tj. z 9,8 ha w 2010 r. do 11,1 ha w 2020 r.).

Największą średnią powierzchnię użytków rolnych przypadającą na gospodarstwo odnotowano w powiecie łobeskim (49,8 ha), a najmniejszą – w m. Świnoujście (11,0 ha) i m. Koszalin (19,0 ha).

Mapa 1. Gospodarstwa i użytki rolne według powiatów w 2020 r.

W 2020 r., tak jak w 2010 r., **dominowały jednostki prowadzące wyłącznie produkcję roślinną**. W porównaniu z 2010 r. ich liczba wzrosła o 16,1% do 20,1 tys., co stanowiło 70,5% ogółu gospodarstw rolnych (wobec 56,8% w 2010 r.). Zmniejszyła się liczba gospodarstw rolnych prowadzących produkcję mieszaną (zarówno uprawę roślin, jak i chów zwierząt) – o 37,0% oraz prowadzących wyłącznie produkcję zwierzęcą – o 4,9%, a ich udziały w 2020 r. wyniosły odpowiednio 28,5% i 1,0% (wobec 42,3% i 0,9% w 2010 r.).

Ponad 70% gospodarstw rolnych prowadziło wyłącznie produkcję roślinną

Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach prowadzących wyłącznie produkcję roślinną w 2020 r. wyniosła 30,2 ha (wobec 30,5 ha w 2010 r.). Mniejsza powierzchnia użytków rolnych przypadała również na gospodarstwa rolne prowadzące wyłącznie produkcję zwierzęcą (2,8 ha wobec 3,7 ha). W 2020 r. wzrosła średnia powierzchnia użytków rolnych wśród gospodarstw prowadzących produkcję mieszaną (z 29,5 ha w 2010 r. do 33,7 ha).

2. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów

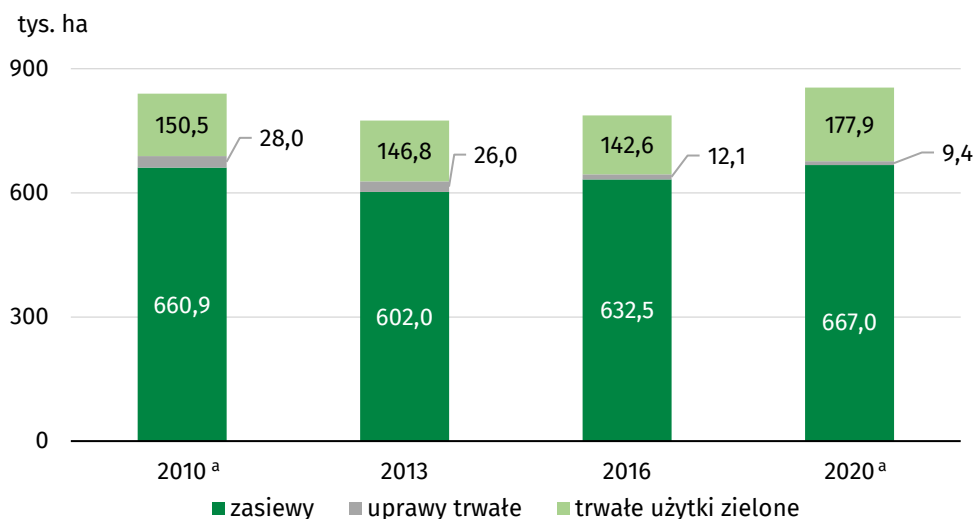
Powierzchnia gruntów ogółem użytkowanych w gospodarstwach rolnych w 2020 r. wyniosła 939,4 tys. ha i w porównaniu z danymi z 2010 r. była mniejsza o 6,9% (w Polsce zmniejszyła się o 3,5%).

Powierzchnia użytków rolnych w 2020 r. w gospodarstwach rolnych wynosiła 881,5 tys. ha, natomiast powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze – 870,0 tys. ha (w 2010 r. odpowiednio 909,8 tys. ha i 871,4 tys. ha), co stanowiło 93,8% ogólnej powierzchni gospodarstw rolnych ogółem i 98,7% powierzchni użytków rolnych.

W porównaniu z 2010 r. powierzchnia użytków rolnych w dobrej kulturze nieznacznie zmniejszyła się (o 0,2%)

W porównaniu z 2010 r. w strukturze użytkowania gruntów udział powierzchni użytków rolnych w powierzchni ogólnej zwiększył się o 3,6 p. proc. Odnotowano również wzrost udziału powierzchni zasiewów (o 5,5 p. proc.) i trwałych użytków zielonych (o 4,0 p. proc.). Zmniejszył się natomiast udział użytków rolnych pozostałych (o 2,6 p. proc.), pozostałych gruntów (o 3,4 p. proc.) oraz lasów i gruntów leśnych (o 0,2 p. proc.).

Wykres 2. Powierzchnia głównych kategorii użytków rolnych w dobrej kulturze w województwie zachodniopomorskim

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

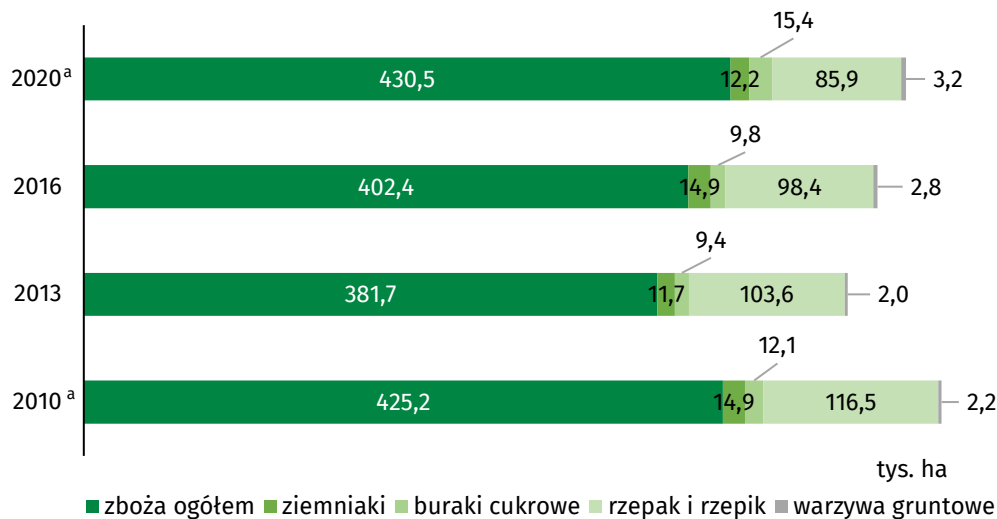
Powierzchnia zasiewów w gospodarstwach rolnych wyniosła 667,0 tys. ha i w porównaniu z 2010 r. wzrosła o 0,9% (w Polsce odnotowano wzrost o 3,6%). Wzrosła również powierzchnia trwałych użytków zielonych (o 18,2%). Odnotowano znaczny spadek powierzchni pozostałych użytków rolnych (o 70,0%), upraw trwałych (o 66,5%) oraz gruntów ugorowanych (o 51,5%).

Udział województwa zachodniopomorskiego w krajowej powierzchni zasiewów w 2020 r. stanowił 6,2% (wobec 6,4% w 2010 r.). W **strukturze zasiewów** w porównaniu z 2010 r. zwiększył się udział buraków cukrowych (o 0,5 p. proc.), zbóż ogółem (o 0,2 p. proc.) i warzyw (o 0,1 p. proc.), natomiast zmniejszył się udział rzepaku i rzepiku (o 4,7 p. proc.) oraz ziemniaków (o 0,4 pkt. proc.).

Podobnie jak w 2010 r. niemal 65% powierzchni zasiewów w województwie stanowiły zboża ogółem

Udział województwa zachodniopomorskiego w krajowej powierzchni rzepaku i rzepiku wynosił 8,8%, buraków cukrowych – 6,2% uprawy zbóż ogółem – 5,8%, ziemniaków – 5,4%, a warzyw gruntowych – 2,2%.

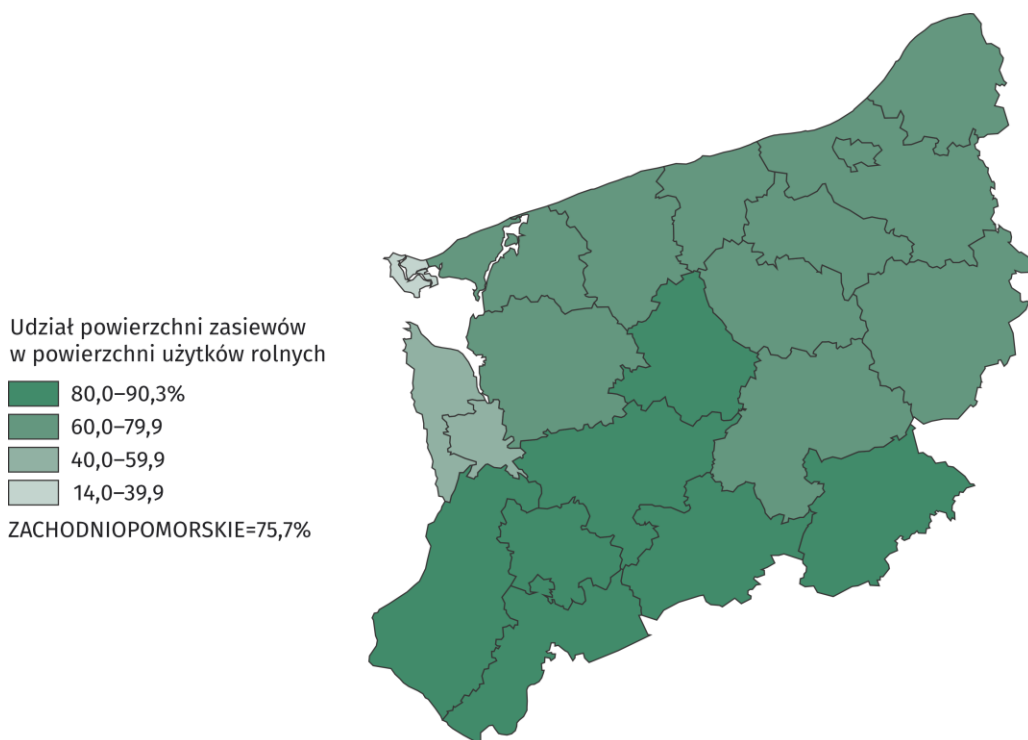
Wykres 3. Powierzchnia zasiewów według grup ziemiopłodów w województwie zachodniopomorskim

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

W przekroju terytorialnym największy udział powierzchni zasiewów w powierzchni użytków rolnych odnotowano w powiecie pyrzyckim (90,3%), natomiast najmniejszy – w m. Świnoujście (14,1%).

Mapa 2. Powierzchnia zasiewów według powiatów w 2020 r.

3. Zwierzęta gospodarskie

Zgodnie z wynikami PSR 2020 pogłowie zwierząt gospodarskich wyniosło:

- bydła – 118,4 tys. szt., w tym krów – 45,6 tys. szt.,
- świń – 314,7 tys. szt., w tym loch – 33,1 tys. szt.,
- drobiu – 14 002,9 tys. szt., w tym kur niosek – 1 775,2 tys. szt.

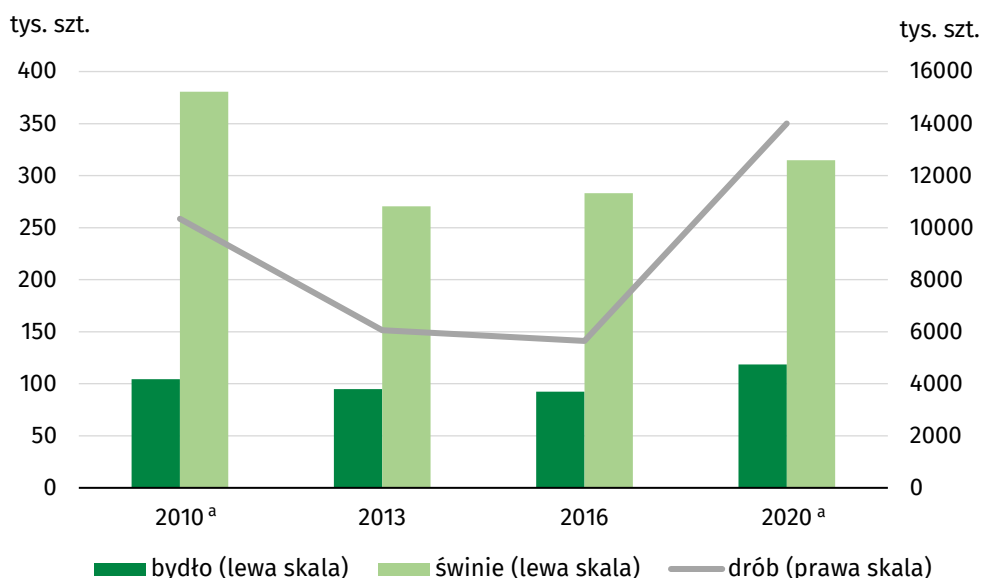
W porównaniu z wynikami spisu przeprowadzonego w 2010 r., odnotowano znaczny wzrost populacji drobiu (o 35,4%). Udział pogłowia drobiu w województwie zachodniopomorskim w pogłowie krajowym zwiększył się z 5,9% w 2010 r. do 6,2% w 2020 r.

Wzrost nastąpił również w przypadku pogłowia bydła (o 13,5%), przy jednoczesnym zwiększeniu liczebności stada krów (o 5,7%). Pod względem pogłowia bydła w województwie zachodniopomorskim odnotowano niewielki wzrost udziału w pogłowie krajowym (z 1,8% w 2010 r. do 1,9% w 2020 r.).

W ciągu dziesięciolecia 2010–2020 pogłowie świń zmniejszyło się o 17,3%, w tym loch – o 15,6%. W województwie zachodniopomorskim odnotowano wzrost udziału pogłowia trzody chlewnej w pogłowie krajowym z 2,5% w 2010 r. do 2,8% w 2020 r.

W porównaniu z 2010 r. wzrosło pogłowie drobiu (o 35,4%) i bydła (o 13,5%), natomiast pogłowie świń zmniejszyło się (o 17,3%)

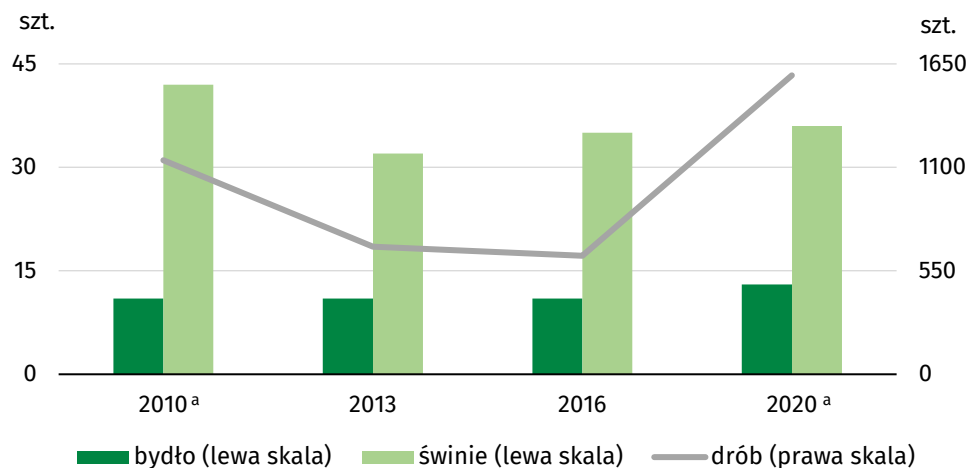
Wykres 4. Pogłowie zwierząt gospodarskich w województwie zachodniopomorskim

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Średnio obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w 2020 r. wynosiła 13 szt. i była większa o 2 szt. od notowanej w 2010 r. (w kraju 43 szt. i była większa o 4 szt.).

Wykres 5. Obsada zwierząt gospodarskich w województwie zachodniopomorskim

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

4. Nawożenie roślin

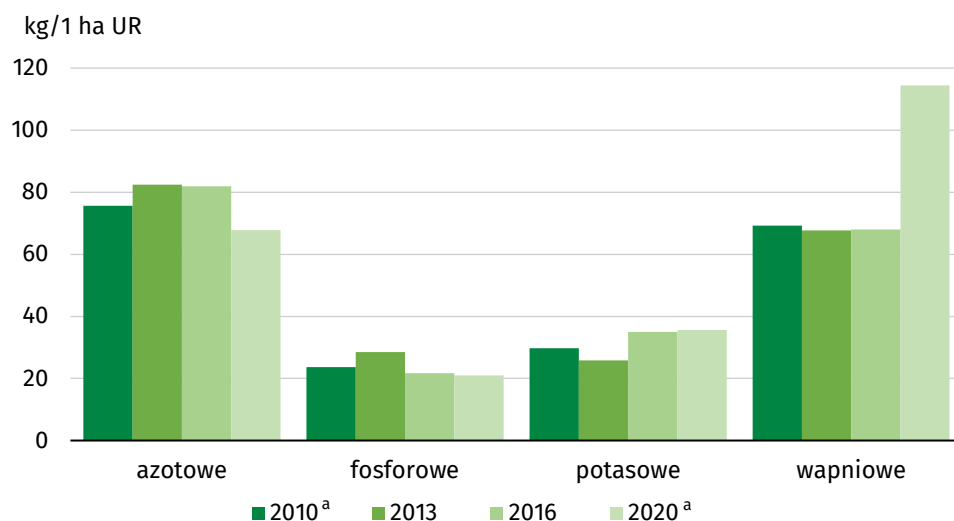
W 2020 r. zużycie nawozów mineralnych ogółem, tj. azotowych, fosforowych i potasowych (NPK) było o 6,5% mniejsze niż w 2010 r. i wyniosło 109,7 tys. ton.

Na 1 ha użytków rolnych ogółem zużyto przeciętnie 124,4 kg NPK (w Polsce – 132,9 kg NPK). W stosunku do 2010 r. o 19,9% zwiększyło się zużycie nawozów potasowych, które wyniosło 35,6 kg na 1 ha użytków rolnych. Pod uprawy zastosowano ponadto 67,8 kg nawozów azotowych i 21,0 kg nawozów fosforowych (w przeliczeniu na 1 hektar użytków rolnych) – odpowiednio o 10,3% i o 11,4% mniej niż w 2010 r.

Zużycie nawozów wapniowych w porównaniu z 2010 r. wzrosło o 60,0% i wyniosło 100,8 tys. ton (wobec 63,0 tys. ton w 2010 r.). W 2020 r. średnie zużycie nawozów wapniowych (CaO) w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych ogółem wyniosło 114,3 kg (w Polsce – 91,3 kg) i było o 65,3% większe niż w 2010 r.

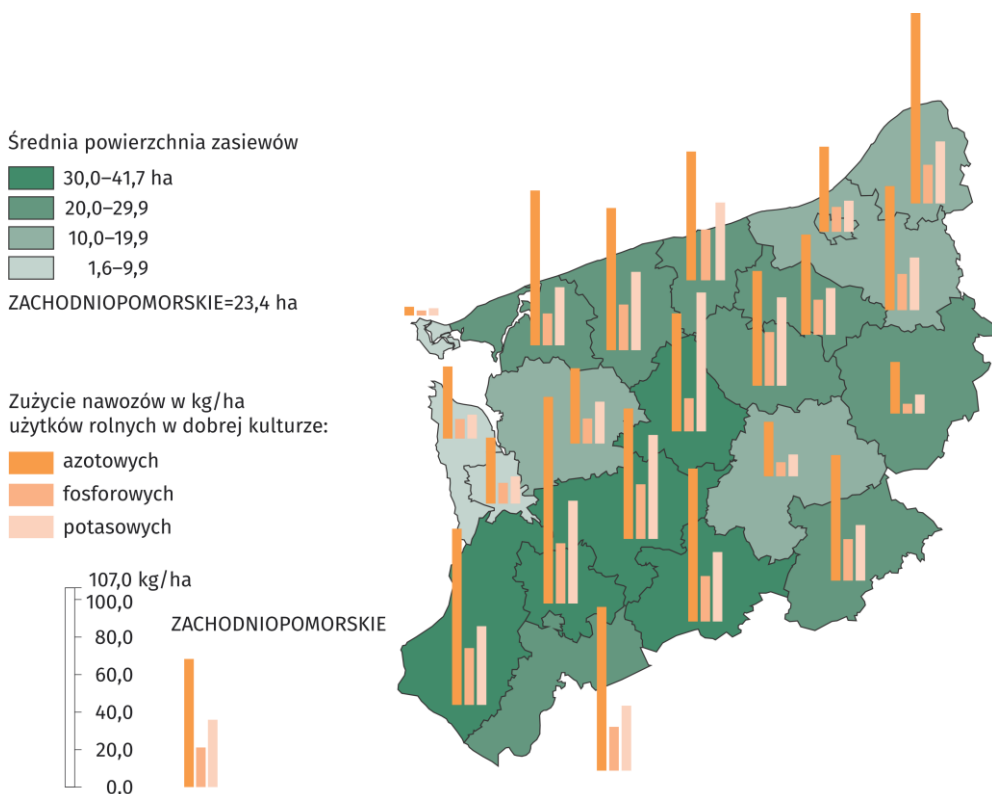
W 2020 r. na 1 ha użytków rolnych zużyto przeciętnie 124,4 kg nawozów mineralnych oraz 114,3 kg wapniowych

Wykres 6. Zużycie nawozów mineralnych i wapniowych w województwie zachodniopomorskim

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.

Mapa 3. Powierzchnia zasiewów i zużycie nawozów według powiatów w 2020 r.

Zróżnicowanie stopnia zużycia nawozów pod względem terytorialnym wynika z różnej intensywności produkcji roślinnej. Najwięcej nawozów mineralnych stosowano w powiatach: pyrzyckim, gryfińskim, łobeskim, sławieńskim, stargardzkim, myśliborskim, choszczeńskim i gryfickim – od 191,5 kg do 142,4 kg NPK na 1 ha użytków rolnych ogółem.

Najmniejsze zużycie nawozów mineralnych odnotowano natomiast w: m. Świnoujście (9,9 kg), powiatach szczecineckim (40,9 kg) i drawskim (48,5 kg).

5. Ciągniki i maszyny rolnicze

W latach 2010–2020 zaszły zmiany w zakresie wyposażenia gospodarstw rolnych w podstawowe maszyny rolnicze, będące wynikiem przede wszystkim postępującej specjalizacji produkcji rolnej i modernizacji gospodarstw rolnych związanej m.in. z racjonalizacją technologii i koncentracją produkcji, wprowadzeniem innowacji, zwiększeniem skali czy poprawą jakości produkcji.

Według wyników PSR 2020 w gospodarstwach rolnych znajdowało się:

- 29,9 tys. ciągników rolniczych,
- 5,9 tys. kombajnów zbożowych,
- 0,1 tys. kombajnów buraczanych,
- 1,6 tys. kombajnów ziemniaczanych,
- 0,1 tys. silosokombajnów,
- 8,1 tys. opryskiwaczy polowych,
- 0,2 tys. opryskiwaczy sadowniczych.

W porównaniu z 2010 r. liczba ciągników zmniejszyła się o 3,5%. W związku z utrzymującą się od lat przewagą zbóż w strukturze powierzchni zasiewów odnotowano wzrost liczby kombajnów do zbioru tych ziemiopłodów – o 5,1%. Wyposażenie gospodarstw w kombajny buraczane zmniejszyło się o 78,2%, w silosokombajny – o 69,5%, a w kombajny ziemniaczane – o 28,2%. W porównaniu z wynikami poprzedniego spisu odnotowano także spadek liczby opryskiwaczy sadowniczych, na co wpływ miało zmniejszenie powierzchni upraw trwałych, a także opryskiwaczy polowych (odpowiednio o 30,8% i 10,4%).

W stosunku do 2010 r. wzrosła liczba ciągników rolniczych i kombajnów zbożowych w przeliczeniu na 100 gospodarstw rolnych (wyniosła odpowiednio 105,0 wobec 101,6 i 20,5 wobec 18,3). Zmniejszeniu uległy natomiast wskaźniki dotyczące liczby kombajnów buraczanych, ziemniaczanych, silosokombajnów, opryskiwaczy polowych i sadowniczych.

Podobnie jak w 2010 r., przeciętnie w każdym gospodarstwie rolnym znajdował się jeden ciągnik. Przy spadku liczby gospodarstw i powierzchni użytków rolnych, średnia powierzchnia przypadająca na 1 ciągnik zwiększyła się w stosunku do wyników poprzedniego spisu i wyniosła 29,4 ha użytków rolnych wobec 29,3 ha w 2010 r. (w Polsce – 10,1 ha użytków rolnych wobec 10,5 ha).

W każdym gospodarstwie rolnym przeciętnie znajdował się 1 ciągnik, na który średnio przypadło 29,4 ha użytków rolnych

6. Źródła dochodów gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego

W okresie od 2 czerwca 2019 r. do 1 czerwca 2020 r. łącznie, 27,8 tys. gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego uzyskiwało dochody z prowadzonej działalności rolniczej (wobec 30,1 tys. gospodarstw w 2010 r.).

Pozostałymi źródłami dochodów były:

- praca najemna – dla 38,7% ogółu gospodarstw domowych (w 2010 r. – 43,5%),
- emerytury i renty – dla 25,8% (w 2010 r. – 22,8%),
- działalność pozarolnicza – dla 18,6% (w 2010 r. – 23,5%),
- inne niezarobkowe źródła utrzymania (poza emeryturą i rentą) – dla 10,1% (w 2010 r. – 6,5%).

Przy spadku odsetka gospodarstw domowych uzyskujących dochody z pracy najemnej i z działalności pozarolniczej, należy zauważyć znaczny wzrost gospodarstw domowych utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł oraz wzrost gospodarstw pobierających emerytury i renty.

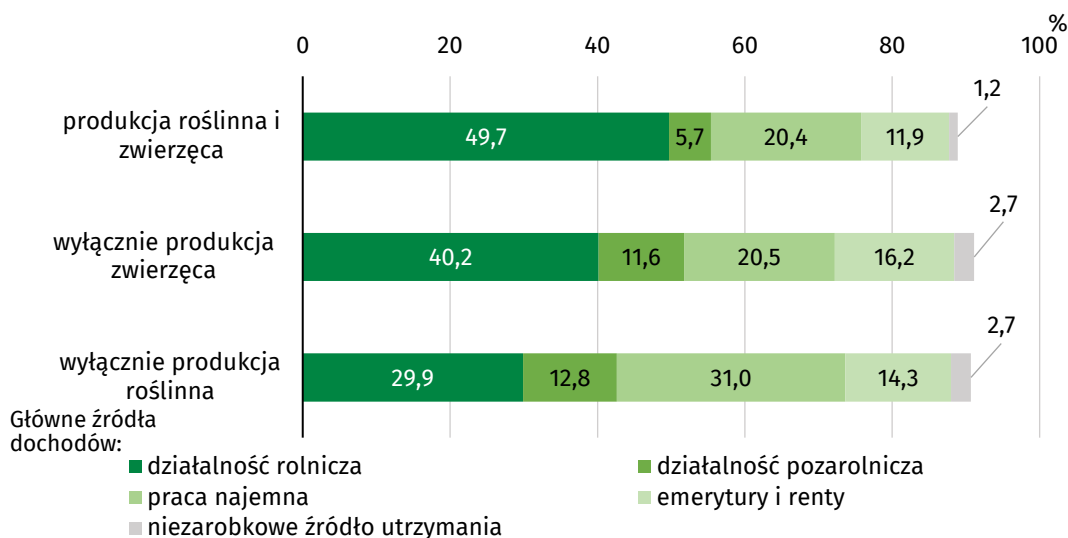
Działalność rolnicza stanowiła główne źródło utrzymania, czyli źródło dochodów przekraczające 50% dochodów ogółem, dla ponad 1/3 gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego. Odsetek gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z rolnictwa zmalał na przestrzeni lat 2010–2020 z 36,1% do 35,7%.

W przypadku pozostałych gospodarstw domowych użytkujących gospodarstwa rolne, głównymi źródłami dochodów były:

- praca najemna – dla 27,8% gospodarstw domowych ogółem (w 2010 r. – 27,2%),
- emerytury i renty – dla 13,6% (w 2010 r. – 11,9%),
- działalność pozarolnicza – dla 10,7% (w 2010 r. – 11,9%),
- inne niezarobkowe źródła utrzymania (poza emeryturą i rentą) – dla 2,3% (w 2010 r. – 3,3%).

Liczba gospodarstw utrzymujących się z innych niezarobkowych źródeł wzrosła o 42,4%, a pobierających emerytury i renty – o 4,9%

Wykres 7. Struktura gospodarstw domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według głównego źródła dochodów i rodzaju prowadzonej działalności rolniczej w województwie zachodniopomorskim w 2020 r.

Na zróżnicowanie źródeł dochodów uznawanych za główne w danym gospodarstwie domowym wpływ miał rodzaj prowadzonej działalności rolniczej (produkcja roślinna i zwierzęca, wyłącznie zwierzęca lub wyłącznie roślinna).

Odsetek gospodarstw domowych uzyskujących główne dochody z działalności rolniczej przewyższał odsetki dla pozostałych źródeł dochodów w grupie gospodarstw z produkcją mieszaną (roślinną i zwierzęcą) oraz zajmujących się wyłącznie produkcją zwierzęcą. W grupie gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję roślinną najwyższy był odsetek gospodarstw domowych, które uzyskiwały ponad 50% dochodów z pracy najemnej. Najwięcej gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z emerytur i rent było w grupie gospodarstw prowadzących wyłącznie produkcję zwierzęcą.

* * *

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Szczecinie
Magdalena Wegner
Tel: 91 459 77 00

Rozpowszechnianie:
**Zachodniopomorski Ośrodek Badań
Regionalnych**
Tel: 91 459 75 00, 91 459 75 73

 szczecin.stat.gov.pl

 @Szczecin_STAT

 @GlownyUrzadStatystyczny

Powiązane opracowania:

[Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Raport z wyników*](#)

[Publikacja GUS pt. *Powszechny Spis Rolny 2020. Metodologia i organizacja badania*](#)

Temat dostępny w bazach danych:

[Bank Danych Lokalnych – Powszechne Spisy Rolne – PSR 2020](#)